

Vabariigi Valitsuse määruse
„Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitse-eeskiri“ eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

„Looduskaitseaduse“ (RT I 2004, 38, 258; 53, 373; 2005, 15, 87; 22, 152) § 10 lõike 1 alusel ja kooskõlas § 11 lõikega 1 on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord.

Kavandatav Roosna-Alliku maastikukaitseala (edaspidi *kaitseala*) territoorium on olnud osaliselt kaitse all alates 26. jaanuarist 1981. a., mil ENSV Paide Rajooni RSN Täitevkomitee võttis oma otsusega nr 15 “Uute looduskaitseobjektide arvele võtmise kohta” kaitse alla Roosna-Alliku allikad. Lisaks sellele on Järva Maakonnavalitsuse 13. novembri 1991. a määrusega nr 217 “Pandivere Riikliku Veekaitseala veesäilitusalade nimekirja ja kasutuseeskirjade kinnitamine” moodustatud Roosna-Alliku veesäilitusala. Vastavalt “Looduskaitseaduse” § 91 lõikele 1 kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni kehtestatakse “Looduskaitseaduse” alusel uued kaitse-eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid korrigeeritakse olemasoleva kaitstava loodusobjekti piire ning kehtestatakse uus kaitse-eeskiri.

Alal on kehtestatud keskkonnaministri 22. aprilli 2004 a määrusega nr 24 “Majandustegevuse ajutiste piirangute rakendamine väljaspool kaitsealaid asuvatel Natura 2000 võrgustiku aladel” (RTL, 2004, 49, 850) kehtestatud ajutised majandustgevuse piirangud. Roosna-Alliku maastikukaitseala moodustamise algatas keskkonnaminister 25. augusti 2004. a käskkirjaga nr 776.

Esitatava Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Järvamaa Keskkonnateenistuse looduskaitse peaspetsialist Olavi Randver, eelnõuga kavandatud kitsenduste vajalikkust, „Looduskaitseadusele“ vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust kontrollis Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse loodusbüroo juhataja Taimo Aasma (tel 673 7563). Eelnõu keeleteimetaja on Keskkonnaministeeriumi haldusosakonna spetsialist Enel Ormus (tel 626 2906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna juhataja kt Mirjam Vili (tel 626 2825).

2. Eelnõu sisu

Kaitseala eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) I lisas nimetatud elupaigatüüpide – vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveeliste järvede (3140 – sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisale I, kusjuures tärniga on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid), allikate ja allikasooide (7160) ning nõrglubja-allikate (7220*) kaitse.

Kaitseala eesmärk on maastiku säilitamine, kaitsmine, tutvustamine ja kasutamise reguleerimine. Seetõttu on kaitseala tüüp maastikukaitseala.

Kaitseala kuulub ühte piiranguvööndisse, kuna suurem osa kaitseala maismaa-alast on inimtegevusest mõjutatud. Päril looduslikud kooslused on seotud veealaga ning nende kaitse on võimalik tagada kaitse-eeskirjaga kehtestatud piirangutega.

Kaitse-eeskirja kohaselt on inimestel lubatud kaitsealal viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi, pidada jahti ja püüda kala ning ilma kaitseala valitseja nõusolekuta korraldada vähem kui 50 osalejaga rahvaüritusi selleks ettevalmistamata kohtades. Lubatud on sõidukitega sõitmine teedel ja mootorita ujuvvahendiga sõitmine vetel kuna see ei kahjusta kaitstavaid loodusväärtusi. Telkida ja lõket teha võib kaitseala valitseja ettevalmistatud

kohtades. Õuemaal on lubatud telkida ja lõket teha omaniku loal. Kaitsealal on keelatud sõidukiga väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, valitsemisega seotud töödel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel, maatulundusmaal metsamajandustöödel või põllumajandustöödel. Kaitseala valitseja nõusolekul on kaitsealal lubatud uute ehitiste püstitamine, veekogude veetaseme muutmine ja puhtpuistute kujundamine.

Kaitsealal on keelatud uue maaparandussüsteemi rajamine, veekogude kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine, maavara kaevandamine, energiapuistute rajamine, uuendusraie (välja arvatud turberaie raielangi suurusega kuni 2 ha, kusjuures turberaie tegemisel tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus), puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel ning biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine, väljaarvatud õuemaal. Vajalike töödena on kaitsealal kavandatud poollooduslike koosluste esinemisaladel rohu niitmine või loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ja kaitseala tzoneeringu ja kaitsekorra kohta koostatud eksperdiarvamust. Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealal esinevate looduslike elupaikade soodsa seisundi ja poollooduslike koosluste säilimise. Leebem kaitseréžiim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise.

Roosna-Alliku maastikukaitseala pindala on 42,7 ha, millest eramaa moodustab 7,2 ha ning jätkuvalt riigi omandis olev maa 35,5 ha.

3. Maaomanike seisukohad

Vastavalt „Looduskaitseaduse“ § 9 lõikele 5 on moodustatavast maastikukaitsealast ja seal kehtima hakkavast kaitse-eeskirjast kinnisasja omanikke ja Roosna-Alliku Vallavalitsust teavitatud posti teel. Välja saadeti 7 kirja (sh 6 maaomanikele ja 1 vallavalitsusele) ning paluti esitada ettepanekuid ja vastuväiteid. Kaitseala välispiiri ja kaitse-eeskirja eelnõu avalik väljapanek toimus 04.01–18.01.2005 Roosna-Alliku Vallavalitsuses ning Järvamaa keskkonnateenistuses. Avaliku väljapaneku toimumisajast teatati Ametlikes Teadaannetes (29.12.04), üleriigilise levikuga ajalehes “Postimees” (03.01.05) ja kohalikus ajalehes “Järva Teataja” (30.12.04).

Maaomanikku, keda kirja teel ei õnnestunud kätte saada, teavitati kaitseala moodustamisest üleriigilise levikuga ajalehes “Postimees” (22.01.05).

Avalik arutelu toimus Roosna-Alliku rahvamajas 20.01.2005. a, selle toimumisajast teavitati üleriigilise levikuga ajalehes “Postimees” (03.01.05) ja kohalikus ajalehes “Järva Teataja” (30.12.04). Avalikul arutelul osales 11 inimest.

Maaomanikud ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitanud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Roosna-Alliku maastikukaitseala kaitsekorra kavandamisel on lähtutud „Looduskaitseaduses“ esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Ühenduse õigusele, eelkõige EÜ nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta. Roosna-Alliku maastikukaitsealale jääv ala on Vabariigi Valitsuse 2004. a 05. augusti korralduse nr 615-k "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri" (RTL 2004, 111, 1758) punkti 2 alapunkti 351 kohaselt nimetusega Roosna-Alliku loodusala määratud Natura 2000 alaks.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust. Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub "Riigi Teataja seaduse" (RT I 1999, 10, 155; 2001, 24, 133; 93, 565; 2002, 44, 283; 102, 600; 2003, 4, 19 ja 22) § 5 lõikes 5 sätestatud ajal.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Kaitse-eeskirja eelnõu kohta on esitanud oma kirjaliku arvamuse Järva Maavalitsus (23. veebruari 2005. a kirja nr 1.3-2/364 koopia). Roosna-Alliku Vallavalitsus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitanud.

Villu Reiljan
Keskkonnaminister

Annika Velthut
Kantsler